

Kunnskapsdepartementet

Dykkar referanse

Vår referanse

Dato

26/51056

21.05.2026

Innspel frå Universitetet i Bergen til rammeplan-utkast for lærarutdanningane

Universitetet i Bergen viser til at Kunnskapsdepartementet har opna for innspel til det pågåande arbeidet med felles rammeplan for lærarutdanningane. I den samanhengen ønskjer vi å kome med innspel primært knytt til dei lærarutdanningsprogramma som er relevante for oss, nemleg lektorutdanning 8–13 og PPU-A.

1. Generelle innspel

UiB støttar hovudmålet om at styringa av lærarutdanningane bør bli meir overordna og mindre detaljstyrt, og at lærarutdanningsinstitusjonane får større handlingsrom til å utvikle sine program. Ulike lærarutdanningar er retta mot ulike kontekstar, og dei har ulikt rekrutteringsgrunnlag. På det grunnlaget har òg mangfald i utdanningstilboda ein verdi. UiB vil vidare leggje vekt på verdien av fagleg kvalitet og relevans i lærarutdanningane og i den samanhengen påpeike skilnadene i oppbygging, innhald og funksjon mellom lektorutdanning og grunnskulelærarutdanning. Vi er uroa over at grunnskulelærarutdanninga i for stor grad kan bli premissleverandør for rammeplanprosessen.

2. Innspel til felles rammeplantekst

Generelt om teksten

Framlegg til felles rammeplantekst er, slik UiB ser det, for detaljert. Teksten inneheld tolkingar og utdjupingar av kjernekompetansar som er såpass omfattande at dei til tider liknar på dagens læringsutbytteformuleringar. Ein del av utdjupingane kan heller plasserast i nasjonale retningslinjer. Vi vil elles påpeike at formuleringar som inneheld vurdering av intensjonar, t.d. at partnerskap «gir merverdi utover det hver enkelt aktør kan oppnå alene», framstår som avvik frå forskriftsjangeren.

I ein prosess der rammeplanen uansett blir revidert, er det legitimt at nokre nye innhaldskomponentar kan kome inn, t.d. om overgangar og språklege ferdigheiter. Endringar som medfører strukturelle endringar, t.d. om praksis, vil derimot stå i motstrid til intensjonane med arbeidet (jf. nedanfor).

Omfang av praksis

Postadresse

Universitetet i Bergen
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandlar

Aud Irene Mehammer
Telefon: +47 55589095
Mobil:
E-post: aud.mehammer@uib.no

UiB vil markere seg imot framlegget om å auke omfanget av praksis i lektorutdanningane frå 100 dagar til 105 dagar. Ein slik auke vil medføre endringar og auka kostnader i eksisterande lektorutdanningsprogram, i strid med premissane for rammeplanarbeidet.

UiB meiner at det er meir treffsikkert å formulere krav til omfang av praksis i underkapitla enn i fellesdelen (slik ekspertgruppa òg føreslo i sin sluttrapport). Difor føreslår vi krav til minst 100 dagar praksis formulert i underkapittel for trinn 11–13, medan det i underkapittelet for trinn 8–10 kan vere formulert krav på 110 dagar for dei utdanningane som ikkje òg gir utdanning for 11–13. Ein kan på den måten differensiere etter same mønsteret som ein differensierer i krav til fagdidaktikk og masteroppgåver for ulike lærarutdanningar (jf. nedanfor).

Arenaer for praksis

UiB vil markere seg imot framlegget om at «praksisopplæringa skal foregå på læringsarenaer hvor barnehagen og grunnopplæringens aktiviteter foregår».

Framlegget indikerer sterkare detaljstyring og representerer ei innsnevring av dei eksisterande arenaene for praksisopplæringa. Vi vil i denne samanhengen vise til formuleringa i [sluttrapporten frå ekspertgruppa](#): «nye styringsformer [gir] anledning til å utforske mulighetsrommet mer og tenke nytt om mulige praksisformer» (s. 124).

I tråd med føringane frå ekspertgruppa meiner vi at spesifiseringar av praksisarenaer bør vere noko som profesjonsfellesskapen utviklar i kollegialt fellesskap. For lektorutdanning og PPU er dette i dag definert i nasjonale retningslinjer: «Praksisstudiet består av aktiviteter som inngår i en lærers arbeidsplanfestede dag og består av [...]».

Partnerskap

UiB er svært positiv til verdien av partnerskap, og har inngått fleire partnerskapsavtalar. Vi stiller oss derimot undrande til at lærarutdanningsinstitusjonar skal få krav gjennom forskrift om å inngå i partnerskap med skuleeigarar, medan skuleeigarar ikkje får tilsvarande krav. Dersom krav om partnerskap skal inn i rammeplanen, er det rimeleg at tilsvarande krav blir forskriftsfesta for skuleeigarar. UiB reagerer vidare på detaljnivået i beskrivingane av partnerskap, t.d. om at studieplanar skal utarbeidast saman med partnerar. Vi ser det som meir føremålstenleg at detaljar om partnerskap blir beskrivne i nasjonale retningslinjer.

Norsk

UiB ser det som legitimt at det i rammeplanen blir formulert forventingar knytte til utvikling av ferdigheiter i munnleg og skriftleg norsk.

Namnet lektorutdanning

Nemninga *lektorutdanning* er i løpet av 2000-talet blitt godt innarbeidd som utdannings-kategori, og den markerer nokre funksjonelle skilnader mellom ulike typar lærarutdanningar. UiB ønskjer at nemninga skal bli vidareført.

Nasjonale retningslinjer

Som nemnt ovanfor er det fleire moment som heller kan utdjupast i nasjonale retningslinjer enn i rammeplanteksten. Det handlar bl.a. om å forklare sentrale omgrep og om å operasjonalisere forståinga av kjernekompetansar, praksisarenaer og praksisformer, partnerskapsformer, profesjonsretting og profesjonsrelevans. På den måten kan vi òg få ei tydelegare sjangeravklaring, i tråd med tilrådingane frå ekspertgruppa. Rammeplanen gir ein minimumsdefinisjon av kva lærarutdanning er, medan nasjonale retningslinjer uttrykkjer kollegiale normer for *god* lærarutdanning.

3. Innspel til underkapittel

Underkapittel for trinn 8–10, grunnskulen

UiB ønskjer å markere verdien av ulike typar lærarutdanningar, og at strukturar for ulike lærarutdanningsprogram dermed blir omtala som likeverdige. For dette underkapitlet er det relevant bl.a. for måten ein omtalar fagdidaktikk og masteroppgåva på. I underkapitlet blir ordninga som gjeld for dagens grunnskulelærarutdanning, framstilt som normalordning, medan ordninga for dagens lektorprogram blir framstilt som eit unntak frå den normalen. UiB sitt alternative framlegg er ei framstillingsform som sidestiller to likeverdige alternativ. Det betyr at det bør bli formulert at fagdidaktikken *anten* kan vere integrert i eit fagemne *eller* inngå som eige emne, og at masteroppgåva *anten* kan vere profesjonsrette og praksisorientert *eller* profesjonsrelevant.

Dei fleste kulepunktformuleringar i underkapitlet svarar til kompetansemål som finst i eksisterande rammeplan for lektorutdanning. UiB merkar seg samtidig at det som står i «Forslag til underkapitler i ny felles rammeplan for lærerutdanningene» ikkje er identisk med det som står «Begrunnelser for forslag til underkapittel om lærerutdanning for trinn 8–10». I sistnemnde tekst er følgjande kulepunkt med, men manglar i «Forslag til underkapitler»: «• å kunne delta i og legge til rette for et godt skole-hjem-samarbeid, å kunne møte barn og unge i vanskelige livssituasjoner og ha kunnskap om vold og seksuelle overgrep.» Innhaldet i dette kulepunktet svarar til kompetansemål i dagens rammeplan om «*relasjoner til elever og foresatte*» og «*kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, om deres rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, og om hvordan sette i gang nødvendige tiltak etter gjeldende lovverk.*» Det er antyda at dersom denne ikkje kjem med i underkapitlet, bør den stå i fellesteksten, men det er ikkje gjort. UiB ser det som legitimt at den kjem med.

Underkapittel for trinn 11–13, vidaregåande opplæring

UiB støttar framlegg til kulepunkt som spesifiserer at studentar som tek utdanning som kvalifiserer til utdanningstrinna 8–13, skal ha minst 30 studiepoeng fagdidaktikk som eige emne, og vi støttar minimumsspesifikasjonar om kva fagdidaktikken handlar om. Dette inngår som viktige betydningsmarkørar for den faglege eigenarten til lektorutdanninga. På det grunnlaget støttar vi òg framlegget om at masteroppgåva kan vere anten fagdidaktisk eller disiplindefinerende innretta. Vidare støttar vi krav om praksis i vidaregåande skule.

Underkapittelet inneheld eit kulepunkt om overgangar. Det representerer eit nytt innhald i høve til dagens rammeplan. Samtidig verkar punktet legitimt med tanke på innsikt frå arbeidet med *Fullføringsreformen* og at elevane i vidaregåande skule skal bli meir studieførebudde.

UiB ser det som rimeleg med eit byggjesteinsprinsipp mellom utdanningane retta mot 8–10 og 11–13. Difor ser vi det som unødvendig med ei formulering om digitale verktøy i underkapitlet om 11–13, sidan det finst i underkapitlet om 8–10.

Underkapittel for praktisk-pedagogisk utdanninga - allmenn

UiB ser det som ei fornuftig praktisk løysing at PPU-A får tildelt eit eige underkapittel.

Underkapittel for førebuande og vidaregåande opplæring for vaksne

Framlegget om eit eige underkapittel for vaksenopplæring framstår som utydeleg og kan ha fleire utilsikta verknader, bl.a. ei strengare regulering av lærarutdanningane og mindre rekruttering til feltet. Også framlegget om at ein skal nemne gruppa «voksne» i samanhengar der barn og unge blir nemnde, bør vurderast nøye.

Med venleg helsing
Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør